

به نام خالق هستی

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به ناشر است.

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این اثر بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است.

متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از مولفان، مصنفان و هنرمندان، تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

خانه شهرسازان ایران

مجموعه نکات کنکور رکن ارشد دانشگاه آزاد

طراحی شهری

نام درس: مبانی نظری طراحی شهری

مؤلف و گردآورنده: پانته آ علی پور

ناشر: خانه شهرسازان ایران

ویرایش اول: ۱۳۹۴

سرشناسه	: علی پور کوهی، پانته آ، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه نکات و پرسش های چهارگزینه ای درس مبانی نظری طراحی شهری (کنکور کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه آزاد اسلامی)
مشخصات نشر	: تهران: خانه شهرسازان ایران، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۰ ص.؛ مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۲۸-۴۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۰۶۳۵۴

مبانی نظری طراحی شهری

علی یالپانیان و همکاران
انتشارات خانه شهرسازان ایران
اول/۱۳۹۴
لیتوگرافی آرادین
حروفچینی خانه شهرسازان ایران
چاپ و صحافی آرادین
۹۷۸-۱
شمارگان ۱۰۰۰ نسخه

خانه شهرسازان ایران

تهران - خیابان شریعتی - پایین تر از مترو قلهک - کوچه صدیق - پلاک ۱۰ - طبقه سوم - تلفن ۲۶۴۲۳۴۸۳ - ۲۶۴۲۳۱۸۰

www.shahrsazan.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	بخش اول: طراحی شهری
۸	مقدمه
	فصل اول
۱۰	علل و دلایل پیدایش طراحی شهری
۱۱	تعاریف طراحی شهری و حوزه‌ی فعالیت آن
۱۳	خصوصیات عمده‌ی طراحی شهری
۱۴	مقیاس، اهداف و ابزار اجرایی طراحی شهری
۱۵	اجزای تشکیل‌دهنده‌ی طراحی شهری
۱۶	انواع طراحی شهری
۱۷	سوالات مربوطه
۱۸	جمع‌بندی فصل اول
	فصل دوم
۱۹	فرآیند طراحی شهری
۱۹	دلایل استفاده از مفهوم فرآیند در طراحی شهری
۲۰	مراحل فرآیند طراحی شهری
۲۳	مزایای روش فرآیندی در طراحی شهری
۲۴	سوالات مربوطه
۲۵	جمع‌بندی فصل دوم
	بخش دوم: کیفیت‌های فضایی و اصول طراحی، به عنوان ابزار در طراحی فضاهای شهری
۲۷	مقدمه
	فصل سوم
۲۸	کیفیت‌های فضایی
۳۴	کیفیت‌های ناشی از میزان سازگاری بین مؤلفه‌ها
۳۶	سوالات مربوطه
۳۷	جمع‌بندی فصل سوم
	فصل چهارم
۳۸	کیفیت‌های طراحی شهری خوب از دیدگاه نظری
۴۰	مدل‌هایی در راستای پاسخدهی فضا از دیدگاه نظری
۴۴	سوالات مربوطه
۴۵	جمع‌بندی فصل چهارم
	فصل پنجم
۴۷	اصول سازمان‌دادن فضاهای شهری (شهرهای قدیمی ایران)

۵۴	سوالات مربوطه
۵۵	جمع‌بندی فصل پنجم
	بخش سوم: فضای شهری
۵۹	فصل ششم عرصه‌بندی فضاهای شهری
۵۹	تقسیم‌بندی فضای شهری از دیدگاه نظری
۶۳	انواع فضاهای شهری و تعاریف توقعات موضوعی و موردی
۶۵	سوالات مربوطه
۶۶	جمع‌بندی فصل ششم
	فصل هفتم مولفه‌های فضای شهری
۶۸	مبحث اول: فرم
۶۸	فرم و شکل شهر
۶۸	تعریف و تحلیل شکل شهر
۷۰	ساختار یک شهر
۷۷	دانه‌بندی و بافت
۸۲	سوالات مربوطه
۸۴	جمع‌بندی مبحث اول فصل هفتم
۸۷	مبحث دوم: عملکرد
۸۷	دسترسی
۹۰	نقدپذیری
۹۴	کاربری
۹۷	گوناگونی
۱۰۱	انعطاف‌پذیری
۱۰۷	سوالات مربوطه
۱۰۸	جمع‌بندی مبحث دوم فصل هفتم
۱۱۰	مبحث سوم: معنی
۱۱۰	ادراک و تصویر ذهنی
۱۱۱	حیوانایی
۱۱۳	نشانه‌شناسی
۱۱۴	غناي حسی
۱۱۸	مکان
۱۲۰	کیفیت امنیت محیط برای فعالیت‌ها
۱۲۳	رنگ تعلق
۱۲۴	سوالات مربوطه
۱۲۷	جمع‌بندی مبحث سوم فصل هفتم
	فصل هشتم اجزاء کالبدی تشکیل‌دهنده فضای شهری

۱۳۲	۱- کف
۱۳۲	۲- بدنه
۱۳۲	تناسبات بصری
۱۳۹	ترکیب بدنه‌ها و جوانب شکل دهنده
۱۴۳	۳- سقف
۱۴۴	سوالات مربوطه
۱۴۵	جمع‌بندی فصل هشتم
	پاسخنامه سوالات آخر فصول
	منابع

مقدمه و پیشگفتار

سوالات کنکور دانشگاه آزاد شهرسازی در ابتدا در قالب اطلاعات عمومی از نظام برنامه‌ریزی ایران و اطلاعات عمومی شهری و شهرسازی، مشترک بین دو رشته طراحی و برنامه‌ریزی بود، ولی از سال ۸۸ به‌طور تخصصی مطرح شد. بدین شکل که سوالات طراحی شهری از برنامه‌ریزی شهری مجزا شد. هم‌اکنون سوالات تخصصی طراحی شهری در قالب مبانی نظری معماری و تحلیل فضای شهری طرح می‌شوند. بدلیل این‌که منابع مورد پرسش دانشگاه آزاد تاحدی با منابع سراسری متفاوت است، تدوین کتابی جامع دربرگیرنده مفاهیم طراحی شهری در رابطه با بیشتر منابع مورد پرسش دانشگاه آزاد، امری ضروری به نظر می‌رسید.

کتاب حاضر دربرگیرنده مباحثی از تحلیل فضاهای شهرسازی است که از منابع کنکور پنج سال اخیر کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه آزاد تدوین شده‌است.

ساختار کتاب بر سه بخش و هشت فصل استوار است. در بخش نخست که شامل دو فصل است؛ به طراحی شهری، علل پیدایش طراحی شهری خصوصیات عمده و حوزه‌ی فعالیت آن، برخی از تعاریف اندیشمندان در این باب و فرآیند طراحی شهری پرداخته می‌شود. در بخش دوم که شامل سه فصل است؛ کیفیت‌های فضایی و اصول طراحی، به عنوان ابزاری در طراحی فضاهای شهری مطرح می‌گردد. بخش پایانی کتاب با عنوان فضای شهری شامل سه فصل است؛ که بیشترین سوالات کنکور را در بر می‌گیرد. در این بخش ابتدا فضای شهری از دیدگاه نظریه‌پردازان بیان می‌شود و طی نام بردن از مولفه‌های فضای شهری، بدلیل جامعیت و فراوانی مطالب تنها عنوان سه مبحث فرم، عملکرد و معنا مورد تحلیل قرار می‌گیرد و در آخر اجزای تشکیل‌دهنده فضای شهری معرفی می‌شود. به‌طور داشتن مفاهیم بخش سوم کتاب بدلیل اهمیت بسیار زیاد آن، ضروری است. در ابتدای هر بخش از این کتاب مقدمه‌ای بنا بر مفاهیم ابتدایی جهت ورود به بحث آورده شده است. از آنجایی‌که برخی داوطلبان، به‌دلیل نداشتن زمان کافی، از مقدمات کتاب سطحی می‌گذرند، لازم به ذکر است مقدمه‌های نوشتار پیش‌رو می‌تواند منبع تست‌های سال‌های آتی باشند و باید به‌دقت مورد مطالعه قرار گیرند. در پایان هر فصل سوالات کنکور پنج سال اخیر مرتبط با فصل مورد نظر و سپس جمع‌بندی کلی مباحث طرح شده، بر اساس برداشت نگارنده در قالب جدولی برای مرور سریع مفاهیم اصلی و مهم فصل فراهم شده است.

لازم به ذکر است با توجه به این‌که مباحث مورد پرسش در کنکور دانشگاه آزاد بسیار گسترده و پراکنده بوده و برخی منبع مشخصی ندارند، و به این دلیل که مطالعه سوالات کنکورهای سال ۸۸ تا ۹۰ نیز ضروری است، مطالعه کتاب دیگر این نگارنده تحت عنوان "مجموعه سوالات کنکور کارشناسی ارشد طراحی شهری، انتشارات عمر کنکاش" راهگشا خواهد بود. امید است که کتاب حاضر نقشی هرچند کوچک در راه موفقیت دانشجویان عزیز، ایفا نماید.

با کمال سپاس از جناب آقای دکتر علی یالپانلیان و جناب آقای دکتر محمدجواد کوهساری و دوست عزیزم خانم مهندس مهدیه نورانی که در گردآوری این کتاب مرا یاری نمودند. جای بسی خرسندی است که در صورت هر گونه پیشنهاد یا انتقاد، در راستای بهبود مفاهیم این نوشتار، نظرات خود را با نگارنده، به آدرس pt.alipour@gmail.com مطرح نمایید.

با تشکر

پانته‌آ علی‌پور

زمستان ۹۳